

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์
ผู้วิจัย	นางสาวเกื้อกชกรณ์ ขวัญทอง
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียน	โรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ สังกัดเทศบาลเมืองระนอง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
ปีการศึกษา	ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ สังกัดเทศบาลเมืองระนอง 2) เพื่อสร้างแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยการประเมินตนเอง และรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ตามรูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมแบบมีส่วนร่วม และการนิเทศภายใน ตามกระบวนการพัฒนาระบบ (The System Development Life Cycle : SDLC) คือ การค้นหาระบบ (Systems Investigation) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) การออกแบบระบบ (Systems Design) การนำระบบไปใช้ (Systems Implementation) การบำรุงดูแลรักษาและทบทวนระบบ (Systems Maintenance and Review) โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน และครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน จำนวน 12 คน วิทยากรผู้มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 365 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 54 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 192 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 119 คน ส่วนการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 54 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 192 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 119 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ของทาโร ยามาเนะ ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหา 2) แบบบันทึกการประชุมแบบมีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ 1) แบบสอบถามผลการปฏิบัติงาน 2) แบบบันทึกการนิเทศผลการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบสำหรับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 45 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.81 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบสำหรับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียน จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21 – 0.83 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลศึกษาวิเคราะห์ห้วงองค์กร (SWOT Analysis) ของโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ สังกัดเทศบาลเมืองระนอง โดยการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) และปัจจัยภายนอก (โอกาส และอุปสรรค) อยู่ในลักษณะ “เอื้อและแข็ง” และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน จุดเด่น คือ ผู้เรียนมีทักษะความสามารถทั้งด้านวิชาพื้นฐาน ด้านอาชีพ ศึกษา มีเจตคติที่ดีที่จะศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จุดที่ควรพัฒนา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของผู้เรียนควรได้ตามมาตรฐานสากล มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ จุดเด่น คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีทักษะความสามารถในการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบอย่างได้ สถานศึกษามีความโดดเด่นด้านแหล่งเรียนรู้ จุดที่ควรพัฒนา คือ ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จุดเด่น คือ ครูมีทักษะความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานและทักษะชีวิต จุดที่ควรพัฒนา คือ ครูต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเป็นรายบุคคล มีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) กระบวนการในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 5) การวัดและประเมินผล โดยใช้การมีส่วนร่วม คือ การวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Plan) การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) การพัฒนาปรับปรุง (Act) และการสร้างความยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม (Sustainability) มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.50)

3. ผลการประเมินตนเอง และรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ดีเลิศ ทุกมาตรฐาน

4. ความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิเวศน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.53)